

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ПРВ ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ

HACHETTE FILIPACCHI ASSOCIES против ФРАНЦИЈА

(Апликација бр. 71111/01)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

14 јуни 2007

КОНЕЧНА

12/11/2007

Оваа пресуда ќе стане конечна според околностите утврдени во член 44 став 2 од Конвенцијата. Таа може да биде предмет на редакциски измени.

Во случајот на Hachette Filipacchi Associés v. France,

Европскиот суд за човекови права (Прв оддел) заседавајќи во совет составен од:

Г-дин Ц.Л. РОЗАКИС, *претседател*,

Г-дин Л. ЛУКАИДЕС,

Г-дин Ж.П. КОСТА,

Г-ѓа Н. ВАЈИЌ,

Г-дин А. КОВЛЕР,

Г-дио Д. ШПИЛМАН,

Г-дин С.Е. ЈЕБЕНС, *судии*,

и г-дин С. НИЛСЕН, *секретар на одделот*,

Расправајќи на затворена седница на 15 мај 2007,

Ја донесе следната пресуда, што беше усвоена на тој датум:

ПОСТАПКА

1. Случајот беше покренат со апликација (бр.7111/00) против Француската Република поднесена пред Судот согласно член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи („Конвенцијата“) од страна на Hachette Filipacchi Associés, компанија инкорпорирана според француското право со регистрирана канцеларија во Левалоа Пере („Компанија-апликант), на 20 март 2001 година.
2. Компанијата апликант беше застапувана од страна на г-дин М.-С. de Percin, од париската адвокатска комора. Француската влада („владата“) беше застапувана од нејзиниот агент, г-ѓа Е. Belliard, Директор за правни работи, Министерство за надворешни работи.
3. Компанијата апликант се жалеше на повреда на нејзината слобода на изразување гарантирана со член 10 од Конвенцијата.

4. Со одлука од 2 февруари 2006 година, советот ја прогласи апликацијата за допуштена.

5. Компанијата апликант и Владата поднесоа опсервации за суштината на спорот.

ФАКТИ

I. ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

6. Во изданието на францускиот неделник *Paris-Match* од 19 февруари 1998 година, што го издава компанијата апликант, во рубриката „новости“ бил објавен напис под наслов 'La République assassinée' (Убиената Република) во врска со убиството на Префектот Claude Erignas во Ајацио, Корзика, на 6 февруари 1998 година.

7. Написот бил илустриран со фотографија од местото на настанот, направена неколку моменти по убиството, која го прикажува телото на префектот како лежи на земјата.

8. Написот бил објавен една недела по убиството, период во кој веста била опширно покриена и коментирана во медиумите, како печатените така и на телевизијата, вклучувајќи ги националните канали.

9. Колор фотографијата на две страници од весникот го прикажувала безживотното тело на г-дин Erignas, со лицето делумно свртено кон камерата. Во десниот агол од фотографијата, под насловот Убиената Република, можел да се прочита следниот коментар:

„На овој плочиник на Ајацио, на 6 февруари во 21.15 часот, Claude Erignas, префект на Корзика, со својата крв запиша трагична страна од нашата историја. Ниту еден префект не беше убиен во Франција

уште од Jean Moulin во 1943 година... Во 1998 година куршумите испукани во грбот на овој невооружен човек, кој беше тргнал да ја слуша Бетовеновата „Херојска симфонија“, ќе ги потресе сите оние што сметаат дека теророт е нешто на што се привикнува од летаргија. Во книгата за жалост, отворена во префектурата, многу Корзиканци, горди какви што ги бие глас, ќе го запишат нивниот „срам“. Тие ќе му аплаудираат на претседателот Ширак кога, пред споменикот во Ајацио на оние кои ги дадоа своите животи за Франција, тој одново ќе ги афирмира вредностите на Републиката. Вредности кои денес станаа предизвик.“

10. На 10 февруари 1998 вдовицата и децата на Claude Erignas поднеле итна жалба против повеќе компании (вклучувајќи ја и компанијата апликант) барајќи да бидат запленети, согласно член 809 од новиот Закон за граѓанска постапка, сите примероци на весниците кои ја содржеле споменатата фотографија (вклучувајќи го и *Paris-match*), како и да се забрани нивната продажба под закана од парична казна. Тие исто така барале надоместок на штета од 150 000 француски франци што требало да ја платат заедно и поединечно обвинетите.

11. Подносителите навеле дека целта поради која била објавена фотографијата со крвавото, унакажено тело на префекторот од Корзика никако не била заради информирање на јавноста, туку чисто комерцијална и претставувала особена повреда на нивното право на почитување на нивниот приватен живот, што не можело да се толерира.

12. Тужените компании одговориле дека фотографија од лице кое што умрело на јавно место поради функцијата што ја имало, не може да претставува ниту повреда на правото на приватен живот на членовите на неговото семејство, ниту пак очигледно незаконита повреда која бара итна интервенција од страна на судијата за итни случаи, во *случај* кога фотографијата била објавена во контекст на политички или судски настан кој претставува национална трагедија и кој уште повеќе бил објавен и дисеминиран од страна на бројни

други новински агенции и телевизиски канали, вклучувајќи и некои што биле јавни.

13. Со наредба од 12 февруари 1998 година, претседателот на парискиот *tribunal de grande instance*, според член 809 став 1 од новиот Законик за граѓанска постапка, во однос на компанијата-апликант и другите тужени компании го утврди следново:

“...тужителите приговараат дека, иако биле предупредени, неделните весници *Paris-Match* и *VSD* во нивните изданија од 12 февруари 1998 година објавиле фотографија од раскрвареното, унакажено тело на Claude Erignac, префект од Корзика, кој бил убиен во Ајацио на 6 февруари 1998;

...се утврдува дека правото на информирање на јавноста му дава овластување на весникот да ги информира своите читатели, со зборови или со слики за секој исклучителен настан кој, како во овој случај, претставува национална трагедија, со што истиот се дава на знаење на јавното мислење;

... ова основно право има свои лимити само во публикација која особено не може да се толерира, поради претерано сериозната природа на написот или сликата која може да предизвика неподносливо страдање, што е од таква природа и обем што налага да решава судија за итни случаи, согласно членот 809 став 1 од новиот Законик за граѓанска постапка;

... во конкретниот случај објавувањето на фотографија која го покажува мртвото тело на префектот Claude Erignac како лежи на улица не може да претставува неподнослива повреда на чувствата на жалителите, кои поминале низ еден особено сериозен емоционален шок, поради исклучителните околности на убиството;

... потребата од информирање не може да оправда една таква повреда – дури и ако фотографијата за која што станува збор, ккоја била направена на јавно место, била објавена од страна на повеќе новински извори – без да се направи каков и да било напор за да се сочува дигнитетот на префектовото застрелано тело и да се покаже минимална гржа за чувствата на жалителите, за кои сеуште ниту времето на го залечило нивното стравично искушение;

... меѓутоа ... наредба за заплена не би можело да се спроведе во практиката и таа би била непропорционална со природата на повредата, за што може да се бара обештетување пред суд ...”

14. Судијата за итни жалби и наредил на компанијата апликант да ја објави, на свој трошок, следнава изјава во наредниот број на *Paris-Match*, во рамка 15 на 15 сантиметри, под наслов „Изјава наредена од суд“ со затемнети букви големи еден сантиметар:

„Со наредба од 12 февруари 1998 година, парискиот *tribunal de grande instance*, постапувајќи по жалба во итна постапка, утврди дека фотографијата објавена во изданието на *Paris-Match* од 19 февруари 1998 година, на која е прикажано мртвото тело на Префекторот Claude Erignas, им причинила значително страдање на г-ѓа Erignas и на нејзините деца“.

15. Компанијата апликант се жалела на оваа наредба, укажувајќи дека таа мерка претставува повреда на новинарската слобода и на правото на информирање од членот 10 од Конвенцијата. Таа укажала дека фотографијата за која што станувало збор била мрачна, придушена слика на историски настан и дека како таква таа не може да претставува навлегување во приватниот живот на семејството на Erignas. Компанијата исто така ја оспорила и наводната непристојност на фотографијата.

16. Во пресуда донесена на 24 февруари 1998 година парискиот Апелационен суд донел привремена наредба, со која била изменета содржината на изјавата. Земајќи го предвид особено членот 10 од Конвенцијата, Апелациониот суд одлучил дека:

„ според одредбите од членот 10 од Европската конвенција за заштита на човековите права и основните слободи, остварувањето на слободата на изразување може да биде подложено на казни кои се пропишани со закон и се неопходни во едно демократско општество заради заштита на правата на другите;

... членот 9 став 2 од Граѓанскиот законик предвидува казна која ги исполнува условите од наведените одредби, имено дека судијата може, без наштетување на правото на надомест за претрпена штета, да нареди каква и да било мерка, како заплена, забрана или други мерки, со кои може да се спречи задирањето во приватниот живот или пак да нареди истото да престане; во случај на итност ваквите мерки можат да се наредат врз основа на привремена жалба.“

... во конкретниот случај..... навредливата фотографија, како што била објавена... од неделникот *Paris-Match*, јасно го покажува телото и ликот на Claude Erignac, како лежи на улица во Ајацио во моментите по неговото убиство на 6 февруари 1998 година;

... објавувањето на таа фотографија во време кога семејството на г-дин Erignac било сè уште во жалост, што било направено без нивна согласност, претставува сериозно задирање во нивната жалост, а со тоа и во интимноста на нивниот приватен живот;

... при вакво навлегување во приватниот живот, судијата за итни случаи кога ќе утврди, како во овој случај, дека не е во можност да нареди навлегувањето во приватниот живот да престане, преку мерка како на пример, заплена, има право согласно наведените закони да нареди друга соодветна мерка;

...од тука произлегува дека мерката за објавување на изјава што ја определил првостепениот суд е правно оправдана согласно членот 9 став 2 од Граѓанскиот законик, под услов нејзината цел да е да престане вмешувањето во приватниот живот на семејството на Erignac;

...со цел да се оствари овој услов, содржината на изјавата треба да биде модифицирана на начин пропишан во оперативните делови од оваа пресуда, и одлуката со која се наредува незино објавување треба да биде комбинирана и со парична казна...“.

17. Апелациониот суд наредил во првиот нареден број на *Paris-Match* по врачувањето на пресудата, да се објави изјава со следната содржина:

„...со болд букви високи половина сантиметар, пад наслов „Објавување на судска пресуда“ во рамка 15см на 7,5цм:

„Со пресуда од 24 февруари 1998 година, парискиот Апелационен суд нареди објавување на следнава изјава:

Фотографијата со телото на Claude Erignac како лежи на земја на улица во Ајацио што се појави во изданието бр. 2543 од неделникот Paris-Match, од 19 февруари 1998 година, беше објавена без согласност од семејството на Claude Erignac, кое смета дека со нејзиното објавување е извршено навлегување во интимноста на нивниот приватен живот“...“

18. Компанијата-апликант вложила жалба поради повреда на правото, тврдејќи дека, меѓу другото, постоела и повреда на членот 10 од Конвенцијата.

19. Во пресудата од 20 декември 2000 година, Касациониот суд ја одбил жалбата поради следниве причини:

„...укажувајќи дека објавената фотографија јасно го покажува телото и лицето на убиениот префект како лежи на земја на улица аво Ајацио, Апелациониот суд утврдил дека фотографијата покажувала непочитување на човековото достоинство и дека нејзиното објавување било спротивно на законот, со што неговата одлука е правно оправдана согласно барањата на членот 10 од Европската конвенција и членот 16 од Граѓанскиот законик...“

20. Семејството на Erignac не покренало никаква постапка во поглед на меритумот.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ПРАВО

A. Новиот Законик за граѓанска постапка

21. Член 808 гласи:

„Во сите итни случаи, претседателот на *Tribunal de grande instance*, може да нареди привремени мерки кои не се спорни или кои ги оправдува постоењето на спорот“.

22. Членот 809 гласи:

„Претседателот може во секое време, дури и во случај на сериозен спор, да нареди мерки за да се зачува или одново воспостави постојната состојба кои се неопходни било да се спречи непосредна штета или да се отстрани очигледна незаконита повреда.

Кога е неспорно постоењето на обврска, тој може да досуди аванс на засегнатата страна, или да нареди извршување на обврската, дури и кога тоа е обврска за дејствие (сторување).

Б. Граѓански законик

23. Член 9 предвидува:

„Секој има право на почитување на неговиот приватен живот.

Судиите можат, без оглед на правото на надомест за претрпена штета, да наредат преземање на која и да било мерка, како заплена, забрана или други кои можат да го спречат навлегувањето во приватниот живот или истото да го прекинат; во случај на итност овие мерки можат да бидат наредени преку привремена жалба“.

24. Член 16 од Граѓанскиот законик предвидува:

„Законот го обезбедува приматот на личноста, забранува каква и да било повреда на достоинството на лицето и гарантира почитување на човечкото суштество од почетокот на животот“.

В. Законот за слобода на печатот, од 29 јули 1881

25. Членот 38 став 3 од верзијата на законот што била во сила во материјалното време – која била укината на 16 јуни 2000 година – предвидувала:

„Парична казна од 25.000 француски франци ќе се применува во случаи на објавување, на кој и да било начин, на фотографии, гравури, цртежи или портрети со кои се репродуцираат во целост или делумно околностите на кое и да било кривично дело или повреда предвидена во глава I, II и VII од дел II од втората книга на Кривичниот законик.“ (која меѓу другото го опфаќа и делото убиство).

ПРАВО

НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 10 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

26. Компанијата апликант ја оспорила наредбата со која, под закана со парична казна за неисполнување, се барало да се објави изјава дека фотографијата на г-дин Erignac била објавена без согласност на неговото семејство. Таа се повикала на членот 10 од Конвенцијата, кој предвидува:

Член 10

„1. Секој има право на слобода на изразување. Ова право опфаќа слобода на мислење и слобода за примање и пренесување на информации и идеи без мешање од страна на јавните власти и независно од границите...

2. Остварувањето на овие слободи, со оглед на тоа што со себе носи обврски и одговорности, може да биде подложено на такви формалности, услови, ограничувања или казни кои се пропишани со закон и се неопходни во едно демократско општество... заради заштита на угледот или правата на другите...“.

А. Постојење на вмешување

27. Судот смета дека обврската за објавување на изјава треба да се смета за вмешување на јавните власти во слободата на изразувањето на издавачката куќа, што не го спори ниту Владата.

28. Ваквото вмешување ќе значи пореда на членот 10, освен ако не ги исполни барањата од ствот 2 на таа одредба. Судот според тоа мора да определи дали тоа било „пропишано со закон“, дали било насочено кон една или повеќе легитимни цели предвидени во тој став и дали било „неопходно во едно демократско општество“ заради нивно остварување.

Б. Дали вмешувањето било оправдано

1. „Пропишано со закон“

29. Компанијата апликант сметала дека оспорените одлуки биле донесени под влијание на емоциите, а не врз некоја јасна и предвидлива правна основа. Доказ за тоа, таа смета, е фактот што таа била прогласена за виновна од страна на судиите во сите степени, поради различни и спротивставени причини. Компанијата апликант особено ги доведува во прашање причините дадени од страна на Апелациониот суд, кои се темелат на „жалоста што ја чувствуваале“ блиските роднини на убиениот префект, кој термин, таа смета, не предвидува предвидлив правен стандард, ниту утврдува вмешување во приватниот живот на семејството на Erignas. Таа смета дека членот 809 од новиот Законик за граѓанска постапка е нејасен и непрецизен, очигледно непредвидлив и извор на правна несигурност. Таа смета дека ставот 3 од член 38 од Законот од 29 јули 1881 година (види став 25. погоре), кој во меѓувреме бил укинат, слично бил критикуван и од страна на домашните судови како двосмислен и недоволна основа за да се одлучи дали објавувањето били законито или не.

30. Спротивно на тоа, Владата сметала, дека вмешувањето било „пропишано со закон“, имено со членот 9 од Граѓанскиот законик и членот 809 од новиот Законик за граѓанска постапка и упатува во врска со тоа на судската практика на Судот во врска со претходните наредби за објавување на

изјави (види *Prisma Presse v. France* (dec.), бр.66910/01 и бр.71612/01, 1 јули 2003).

31. Судот повторува дека, според неговата судска практика, релевантното национално право мора да биде формулирано со доволна прецизност за да им овозможи на засегнатите лица – доколку е потребно и со соодветен правен совет – да ги предвидат, со степен кој е разумен согласно околностите, последиците кои одредено дејствие може да ги предизвика. Законот кој дава дискреција сам по себе не е несогласен со ова барање, под услов дискреционата маргина и начинот на нејзината примена да е утврден доволно јасно, имајќи ја предвид легитимната цел за којашто станува збор, и да му пружи на поединецот соодветна заштита од арбитрарното вмешување (види, на пример, *Tolstoy Miloslavsky v. the United Kingdom*, пресуда од 13 јули 1995, серија А бр.316-В, стр.71-72, § 37; *Rekvényi v. Hungary* [GC], бр.25390/94, § 34, ECHR 1999-III; исто така и *Prisma Press*, цитирана погоре).

32. Судот веќе укажа дека членот 9 став 2 од Граѓанскиот законик на судиите задолжени за негова примена им дава овластување чијашто рамка е добро дефинирана и чијашто цел е особено да се спречи вмешување во приватниот живот или негово престанување. Фактот што мерките што судот може да ги примени не се наведени изричито или таксативно во споменатата одредба не значи и тоа дека истите се непознати, особено на издавачката професија: заплена, наредби, предупредувања, објавувања или изјави, сите тие се мерки кои широко се употребуваат во такви случаи. Формулацијата на законот е доволно флексибилна за да може да се развие концептот на „приватен живот“ и „правото да се контролира употребата на правото на фотографирање, кои и самите произлегуваат од една веќе добро утврдена судска практика, и да се прилагодат на бројните практични ситуации до кои може да дојде како и на променетите

навики, менталитети и техники (види *Prisma Presse*, цитиран погоре).

33. Како и при анализата на релевантната правна основа во одлуките во *Prisma Presse* (цитиран погоре), Судот нагласува дека постои утврдена судска практика во француските судови која ја легитимира оспорената мерка, која француските судови сметаат дека претставува „една од формите на надомест за штета сторена преку медиумите и печатот“ (види исто така, *mutatis mutandis, Radio France and Others v. France*, no. 53984/00, § 30, ECHR 2004-II). Таквата судска практика според тоа ги исполнува условите на достапност и предвидливост што се потребни за да се утврди дека оваа форма на вмешување била „пропишана со закон“ во смисла на значењето на членот 10 став 2 од Конвенцијата.

2. „Легитимна цел“

34. Владата укажала дека вмешувањето имало легитимна цел, имено „заштита на правата и слободите на другите“ во согласност со членот 10 од Конвенцијата.

35. Компанијата апликант не оспорила дека оспорената мерка била заради една од „легитимните цели“ од членот 10 од Конвенцијата.

36. Судот сметал дека оспореното вмешување било со легитимна цел за „заштита на правата на другите“ од членот 10. Тој укажува дека правата заштитени во конкретниот случај влегуваат во опфатот на членот 8 од Конвенцијата, кој го гарантира правото на почитување на приватниот и семејниот живот.

3. „Неопходно во демократско општество“

(a) Аргументите пред Судот

37. Според согледувањата на Владата, обжаленото вмешување било „неопходно во демократското општество“. Таа укажува дека наредбата против компанијата апликант била издадена по внимателна, одмерена анализа на навредливата публикација од страна на националните судови, врз основи кои биле релевантни и доволни, и воопшто не биле спротивставени. Тие ги нагласиле шокантните ефекти на навредливата фотографија, која покажала недостаток на почитување за имиџот (сликата) на префектот Erignac – јавна фигура – но исто така навлегле во приватниот живот на неговото семејство, што не е јавна фигура. Судската практика на Судот според која слободата на печатот да информира би можела да биде дури и подобро заштитена доколку информацијата се однесува на јавна фигура, според тоа не би била целосно применлива во конкретниот случај во поглед на почитувањето на семејството на префектот, и особено Владата наведува, што Ерињак се смета дотолку повеќе за државен службеник отколку за политичар (*Oberschlick v. Austria* (no. 2), judgment of 1 July 1997, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-IV, § 29). Уште повеќе, тој не бил убиен при вршењето на неговите службени должности. Вмешувањето било оправдано дури и во смисла на членот 8 од Конвенцијата. Владата смета дека судската наредба се однесувала само на објавувањето на фотографијата на префектот (и тоа *после* настанот), а не и на придружниот напис. Тоа исто така, се наведува, било и многу блага мерка во време толку блиску до смртта на г-дин Erignac.

Владата заклучила дека со наредбата да се објави изјавата, властите не је пречекориле маргината на оценка што ја имаат во случај, кој иако се однесува на прашање од јавен интерес, во кој е засегнат дигнитетот на државен службеник, што е дел од т.н. „hard core“ од неговите права и приватниот живот на неговото семејство, во поглед на кои

обврските и одговорностите на новинарите биле поголеми во споредба со јавна фигура.

38. Компанијата апликант ја нагласила важноста на врската помеѓу веста и објавената фотографија, наведувајќи дека фотографијата се однесувала на прашање од големо значење од јавен интерес, без да навлегува во приватниот живот на умрениот или неговото семејство. Уште повеќе, во време на објавувањето на фотографијата, таа веќе била широко дисеминирана од страна на други медиумски изданија.

Компанијата апликант укажала дека судската практика на Касациониот суд од тогаш се променила и дека веројатно ако тој суд треба да донесе пресуда за истиот случај денеска, тој би изрекол сосема поинаква пресуда од онаа што сега е пред Судот. И конечно, таа одново го искажала своето убедување дека фотографијата за која што станува збор, која според неа била „направена од дистанца и заматена“ во никој случај не била непристојна и била објавена без каква и да било сензационалистичка намера.

(б) Оценка на Судот

(i) Рекапитулација на општите принципи

39. Судот мора да разгледа дали наредбата да се објави изјавата за која што станува збор била „неопходна во демократското општество“.

40. Основните принципи во врска со овој случај, кои се веќе добро утврдени во судската практика на Судот се следниве (види, на пример, *Monnat v. Switzerland*, бр.73604/01, § 55, ECHR 2006-...):

“(i) Слободата на изразувањето претставува една од суштествените основи на демократското општество и еден од основните предуслови за неговиот напредок и за себеисполнувањето на секој поединец. Според ставот 2 од членот 10, таа се однесува не само на „информациите“ или „идеите“ кои се добро примени или кои се

сметаат дека се ненавредливи или индиферентни, туку исто така и на оние што навредуваат, шокираат или вознемируваат. Такви се барањата на плурализмот, толеранцијата и широкоумноста без кои нема „демократско општество“. Како што предвидува членот 10, оваа слобода е предмет на исклучоци, кои мораат да се толкуваат строго, и потребата од секое ограничување мора да биде убедливо утврдена.

(ii) Придавката „неопходно“, согласно значењето на членот 10 став 2, имплицира на постоење „итна општествена потреба“. Договорните страни имаат определена граница на оценка при оценувањето дали таква потреба постои, но тоа оди рака под рака со европската контрола, која ги опфаќа како законодавството така и одлуките за неговата примена, дури и оние што се донесени од страна на независен суд. Судот според тоа има право да даде конечна одлука за тоа дали „ограничувањето“ е согласно со слободата на изразувањето заштитена со членот 10.

(iii) Задача на Судот при извршувањето на неговата контролна надлежност, не е да го завземе местото на надлежните национални власти, туку повеќе да ги разгледа, од аспект на членот 10, одлуките што тие ги донеле вршејќи ги нивните овластувања за оценка. Ова не значи дека контролата е ограничена со утврдување дали тужената Држава го вршела своето дискреционо право разумно, внимателно и со добра намера; она што Судот треба да го направи е да го анализира вмешувањето во светлината на целиот случај и да определи дали тоа било „пропорционално со легитимната цел што требало да се оствари“ и дали причините истакнати од страна на националните власти заради оправдување на истото, се „релевантни и доволни“. При тоа, Судот треба да утврди дали националните власти примениле стандарди кои се во согласност со принципите отелотворени во членот 10 и уште повеќе, дека тие се темелат на прифатлива оценка на релевантните факти...

41. Судот одново укажува дека обврска на печатот е да шири – на начин што е во согласност со неговите „обврски и одговорности“ – информации и идеи за сите прашања од јавен интерес, и не само што медиумите имаат за задача да ги шират тие информации и идеи, туку и јавноста исто така има право нив да ги добие (види, меѓу другите, *Colombani and Others v. France*, бр.51279/99, § 55, ECHR 2002-V).

14. Во врска со тоа секој кој ја остварува својата слобода на изразување ги превзема „обврските и одговорностите“ чиј обем зависи од неговата ситуација и техничките средства што ги користи. Потенцијалното влијание на овие мерки мора да биде земено предвид при разгледувањето на пропорционалноста на вмешувањето. Заштитата што ја пружа членот 10 на новинарите, токму поради овие „обврски и одговорности“ е условена со тоа тие да обезбедуваат веродостојни информации во согласност со новинарската етика (види *Goodwin v. the United Kingdom*, пресуда од 27 март 1996, *Reports* 1996-II, стр. 500, § 39; *Fressoz and Roire v. France* [GC], бр.29183/95, § 54, ECHR 1999-I; and *Colombani and Others*, цитирана погоре). Оттука, кога се објавуваат фотографии, заштита на правата и угледот на другите добива особена важност, посебно во случај кога станува збор на масовна дисеминација на слики што содржат мошне лични па дури и интимни „информации“ за поединецот или неговото/нејзиното семејство (види, *Von Hannover v. Germany*, бр.59320/00, § 59, ECHR 2004-VI).

15. Според тоа, при вршењето на европските контролни должности, Судот можеби треба да утврди дали властите направиле фер баланс (правична рамнотежа) при заштитата на двете вредности гарантирани со Конвенцијата кои можат да дојдат во конфликт една со друга во случаи од овој вид, имено од една страна слободата за изразување заштитена со членот 10, и од друга страна, правото на почитување на приватниот живот од членот 8 (види, за таа цел, *Chauvy and Others v. France*, бр.64915/01, § 70, ECHR 2004-VI). Според тоа, при разгледувањето на спорното вмешување Судот мора да го балансира јавниот интерес за објавување на фотографијата и потребата да се заштити приватниот живот.

16. Судот веќе имал прилика да објасни дека природата на изречената казна мора да биде земена предвид при оценката на пропорционалноста на вмешувањето (види, меѓу другите,

Perna v. Italy [GC], бр.48898/99, § 39, ECHR 2003-V), особено во случаите кога таа може да има ефект на одвраќање врз остварувањето на слободата за која што станува збор (види, на примеер, *Brasilier v. France*, бр.71343/01, § 43, 11 април 2006).

(ii) *Примена во конкретниот случај*

17. При оценката на неопходноста од мерката во демократското општество, Судот ќе ги разгледа „должностите и одговорностите“ кои се својствени на остварувањето на слободата на изразувањето и на потенцијалниот одвраќачки ефект на изречената казна во конкретниот случај.

(α) „Обврските и одговорностите“ својствени за остварување на слободата на изразувањето

18. Судот веќе имал прилика, според член 8 од Конвенцијата, да укаже дека на определени настани во животот на едно семејство мора да им биде дадена заштита со особено внимание. Смртта на близок роднина и оплакувањето се извор на на силна жалост и тие мора понекогаш да доведат до тоа властите да ги преземат неопходните мерки за да се обезбеди почитување на приватниот и семејниот живот на засегнатите лица (види, *mutatis mutandis*, *Editions Plon*, цитиран погоре, § 47, и *Płoski v. Poland*, бр.26761/95, §§ 35-39, 12 ноември 2002).

19. Судот укажува дека во овој случај навредливата фотографија била објавена во весник од 19 февруари 1998 година, само 13 дена по убиството на префектот Eignas и десет дена по неговиот погреб.

20. Судот смета дека жалоста што ја чувствувало семејството на жртвата требало да ги поттикне наовинарите да покажат внимание, со оглед на тоа што околностите на смртта биле насилни и трауматски за семејството на жртвата. Тој исто така обрнува посебно внимание на фактот што семејството

изричито се спротивставило на објавувањето на фотографијата.

21. Нејзиното објавување во широко распространет весник ја зголемило траумата што ја чувствувале блиските како резултат на убиството, така што тие имале легитимна причина да сметаат дека нивното право на почитување на приватниот живот било нарушено.

22. Според тоа, останува на Судот да утврди дали оспорената мерка имала ефект на одвраќање врз остварувањето на слободата на изразувањето од страна на компанијата апликант.

(β) Одвраќачкиот ефект на оспорената мерка

23. Судот одново укажува дека компанијата апликант ја оспорила одлуката на домашните судови, кои постапувале по итната жалба на семејството на Erignas, со која им било наредено да ја објават следната изјава:

“Фотографијата со телото на Claude Erignas како лежи на земја на улица во Ајацио што се појави во изданието бр. 2543 од неделникот *Paris-Match*, од 19 февруари 1998 година, беше објавена без согласност од семејството на Claude Erignas, кое смета дека со нејзиното објавување е извршено навлегување во интимноста на нивниот приватен живот“ ...“

24. Судот смета за особено потребно, со оглед на околностите на конкретниот случај, да ја разгледа тежината на мерката што ја наредиле домашните судови.

25. Судот укажува дека, домашните судови го одбиле барањето на семејството на Erignas да се нареди заплена на весникот со образложение дека тоа го сметале за непропорционално.

26. Во привремената наредба од 12 февруари 1998 година парискиот *tribunal de grande instance* ја оправдал својата одлука, меѓу другото, да нареди објавување на мерката, во смисла на следното:

“... наредбата за заплена тешко би можела да се спроведе во практиката и истата е непропорционална со природата на повредата на која се жалат...”

27. Во пресудата од 24 февруари парискиот Апелационен суд сметал дека:

“... при такво вмешување (во приватниот живот на блиските роднини на Claude Erignac, судијата за итни жалби штом ќе утврди, како во конкретниот случај, дека не е во можност да го запре вмешувањето, на пример, со заплена, има право(согласно член 9 став 2 од Граѓанскиот законик) да пропише каква и да било друга соодветна мерка...”

28. Како и првостепениот суд, така и апелациониот суд наредил објавување на изјавата.

29. Уште повеќе и уште поважно, Судот нагласува дека истиот апелационен суд одлучил да го смени текстот на изјавата. Формулацијата што ја предложил првостепениот суд била следната:

“... фотографијата ... на г-ѓа Erignac и на нејзините деца... им предизвикала значително страдање.”

30. Апелациониот суд, од друга страна, се одлучил за следнава формулација:

“... Фотографијата... била објавена без согласност на семејството на Erignac, кои сметаат дека нејзиното објавување претставува навлегување во интимноста на нивниот приватен живот”.

Ова била формулацијата употребена во изјавата која подоцна била објавена.

31. Судот укажува дека Апелациониот суд, за што и бил должен при одлучувањето за итната жалба, одлучил да ја

замени изјавата подготвена од понискиот суд, кој утврдил објективна врска помеѓу објавувањето и страдаето на семејството на Erignas, со текст кој, без фактички да кажува дека имало вмешување во нивниот приватен живот, упатува на тоа дека семејството на Erignas се смета себеси за жртва на такво вмешување.

32. Судот смета дека оваа формулација го илустрира вниманието на домашните судови да се почитува уредничката слобода на весникот *Paris-Match*, за кој е особено карактеристична политиката на илустрирани стории со нападни (впечатливи) фотографии.

33. Со оглед на тоа, Судот смета дека од сите санкции предвидени како можни во домашното право, наредбата да се објави изјава, била како принципиелно, така и содржински, најмалку рестриктивна во однос на правата на компанијата апликант, особено во смисла на толкувањето од страна на француските судови, на одредбите од членот 9 став 2 од Граѓанскиот законик.

34. Судот според тоа, наоѓа дека, според околностите на конкретниот случај, компанијата апликант не докажала на кој начин изјавата опишана погоре можела ефективно да има одвраќачки ефект врз начинот на кој весникот ја остварува и продолжува да ја остварува слободата на изразувањето.

(γ) Заклучок

35. Во светлина на наведеното, Судот смета дека мерката што била предмет на разлгедување во конкретниот случај, за која домашните судови дале причини кои се „релевантни и доволни“ била пропорционална на легитимната цел, и според тоа била „неопходна во демократското општество“.

36. Од наведеното судот заклучува дека во конкретниот случај немало повреда на правата на компанијата апликант гарантирани согласно членот 10 од Конвенцијата.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ

Одлучи, со пет спрема два гласа, дека нема повреда на членот 10 од Конвенцијата.

Составено на француски, и нотирано во писмена форма на 14 јуни 2007 година, согласно Правилото 77 ставови 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Сорен Нилсен
СЕКРЕТАР

Христос РОЗАКИС
ПРЕТСЕДАТЕЛ

Според член 45 став 2 од Конвенцијата и Правилото 74 став 2 од Деловникот на Судот, следните издвоени мислења се приложуваат кон пресудата:

- издвоено мислење на г-дин Лукаидес;
- издвоено мислење на г-ѓа Вајик.

Ц.Л.Р.
С.Н.

ИЗДВОЕНО МИСЛЕЊЕ НА СУДИЈАТА ЛУКАИДЕС

Не се согласувам со пресудата во овој случај од следниве причини.

Како прво би сакал да нагласам дека не го делам ставот на мнозинството дека компанијата не докажала на кој начин судската наредба со која и се наложува во нејзиниот весник да ја објави изјавата наведена во пресудата, можела да има одвраќачки ефект врз нејзината слобода на изразување (види став 62 од пресудата). Таа изјава била во смисла дека објавувањето на фотографијата од мртвото тело на Claude Eignas како лежи на улица во Ајацио „било направено без согласност на неговото семејство, кое смета дека нејзиното објавување претставува навлегување во интимноста на нивниот приватен живот“. Изјавата јасно имплицира дека весникот згрешил што ја објавил фотографијата. Сметам дека обврзувањето на весник да даде едно такво признание спротивно на неговата волја, го обесхрабрува објавувањето на слични информации. Мнозинството грешат кога во овој контекст воопштено зборуваат за слободата на изразување на весникот. Тие требаше да се ограничат на испитување дали една таква изјава би го обесхрабрила весникот да објавува материјал од таква природа, а не само некаков материјал.

Второ, и уште поважно, го сметам за неубедлив пристапот на мнозинството дека правото на почитување на приватниот живот на семејството на Eignas било нарушено до таа мера што неговата заштита би требала да превагне во однос на слободата да се објави фотографија, која неспорно, е прашање на јавен интерес. Мнозинството го темелат нивниот заклучок на фактот дека „(објавувањето на фотографијата) во весник што широко се дистрибуира ја зголемило траумата што ја претрпеле блиските како резултат од атентатот, така што тие имаат легитимна причина да сметаат дека нивното

право на почитување на нивниот приватен живот било нарушено,, (став 49 од пресудата).

Мнозинството продолжува врз премисата дека доколку жалоста на роднините на умреното лице е зголемена со какво и да било дејствие, постои нарушување на правото на приватност. Немам намера да навлегувам во ова прашање во овој случај, но, продолжувајќи и самиот врз таа претпоставка, морам да кажам дека лице што се жали на повреда на неговите чувства како резултат од дејствие на друг не може автоматски да се смета за жртва на повредата на правото на приватност. Мора да постои објективно испитување на жалбата со цел да се утврди дали еден конкретен акт кој се оспорува би можел разумно да се смета дека ги повредил чувствата на засегнатото лице во обем кој претставува повреда на правото на почитување на неговиот приватен живот. Доколку не се изврши објективна анализа и доколку се прифати без натамошно разгледување на приговорот за повреда на чувствата едноставно врз таа основа, тоа ќе доведе до апсурдни резултати и луѓето ќе бидат слободни да ја блокираат слободата на изразувањето и другите легитимни активности само со приговор дека нивните чувства биле повредени.

Применувајќи објективен тест во конкретниот случај, јас лично сметам дека објавувањето на фотографијата и придружниот коментар треба да се земе како јасна осуда на атентатот, како израз на симпатии за и солидарност со семејството, и генерален апел до јавното мислење да се сподели ужасот од тој акт. Тоа според мое мислење не може да ја зголеми „траумата“ на семејството, траума која настанала од самото убиство. Сметам дека реакцијата на семејството била претерана. Освен судската постапка која довела до наредбата за која што станува збор, тие исто така барале 150.000 француски франци за навлегување во нивниот приватен живот предизвикано со фотографијата која, сама по

себе, не била одговорна за нивната болка. Во секој случај, би додал дека роднините на една јавна личност како Префекторот Еригнас мора да бидат подготвени да ги сносат последиците од публицитетот што тие личности го предизвикуваат.

Очигледниот ефект од фотографијата бил да се пренесе целосно трагичниот ефект на атентатот, коректно опишан во придружниот коментар како „трагична страница во (француската) историја“. Во општ интерес е таквите настани да бидат објавувани, со сите детали, така што јавноста да биде информирана за прашањата што имаат влијание врз општеството и земјата во целина. Јавноста исто така има право да добива информации, право кое не може да биде превагнато од субјективните чувства на семејството на жртвата.

Многу природни и други непогоди како на пример земјотреси, цунами, пожари, терористички акти и вооружени конфликти имаат за резултат умирања и јавноста мора да биде информирана за таквите несреќи и за сите катастрофални последици со цел да се извлеаат потребните заклучоци и да се делува соодветно. Барањето од весниците или другите масмедиуми да објавуваат изјави како онаа која се разгледува во конкретниот случај, кои би упатувале на злоупотреба од нивна страна, би имало се разбира оладувачки ефект врз објавувањето на публикации од јавен интерес што се од ваква природа, на штета на правото на слобода на изразување и правото на јавноста да добива информации. Не можам да прифатам ниту дека роднините на жртвите на вакви несреќи можат да го спречат објавувањето на фотографии од нивните роднини со повикување на личните чувства.

При доаѓањето до заклучок, спротивен на оној на мнозинството, го имав предвид исто така и следново:

а) Во времето на објавувањето, фотографијата за која што станува збор, веќе била широко објавена од други масмедиуми, вклучувајќи ги и националните телевизиски канали, така што релевантните факти веќе и биле познати на јавноста;

б) Фотографијата не го покажува во целост лицето на жртвата ниту какви и да било повреди на неговото тело и не може да се смета за недолична, непристојна или на кој и да било начин омаловажувачка за имиџот на жртвата. Кога истата се гледа човек само чувствува шок поради чинот на убиството кој е причина за трагедијата што таа ја отсликува.

Верувам дека пресудата директно или индиректно утврдува принцип дека не смее да се објави каква и да било фотографија на жртви од кривично дело, од несреќи како оние наведени погоре, доколку нивните роднини се жалат на повреда на нивните чувства. Сметам дека таков принцип е суштествено погрешен во демократско општество.

Од причини што ги објаснив погоре, сметам дека во овој случај постои повреда на слободата на говорот заштитена со член 10 од Конвенцијата.

ИЗДВОЕНО МИСЛЕЊЕ НА СУДИЈАТА ВАЈИЌ

Овој случај го покренува прашањето – во особено сериозен контекст – на рамнотежата помеѓу слободата на информирање и заштитата на човековите права, особено кога се објавуваат фотографии. Правата за коишто станува збор овде се правото на префектот Erignas на почитување на неговото достоинство по неговата смрт и правото на неговото семејство во жалост.

Слободата на изразување претставува еден од основните темели на демократското општество и еден од основните предуслови за неговиот напредок и за себеисполнувањето на секој поединец. Според ставот 2 на членот 10, таа се однесува не само на „информации“ и „идеи“ што се позитивно примени или што се сметаат за ненавредливи или пак се прашање на индиферентност, туку исто така и на оние што навредуваат, шокираат или вознемируваат. Такви се барањата на тој плурализам, толеранција и широкоумност без кои нема „демократско општество“.

Како што е утврдено во ставот 41 од пресудата, обврска на печатот е да пренесува – на начин што е во согласност со неговите обврски и одговорности – на информации и идеи за сите прашања од јавен интерес; не само што печатот има право да пренесува такви информации и идеи: јавноста исто така има право истите да ги добива (види, меѓу другите, *Colombani and Others v. France*, бр.51279/99, § 55, ECHR 2002-V). Убиството на префектот Erignas било без сомнение прашање од јавен интерес (види *Tammer v. Estonia*, бр.41205/98, § 68, ECHR 2001-I) и вест што многу ја заседал јавноста (*Krone Verlag GmbH & Co. KG v. Austria*, бр.34315/96, § 37, 26 февруари 2002).

Членот 10 ја заштитува не само содржината на идеите и информациите што се изразени, туку исто така и формата во

која тие се пренесени (*Oberschlick v. Austria (no. 1)*, пресуда од 23 мај 1991, серија А бр.204, стр.25, § 57). Новинарската слобода исто така покрива и можно прибегнување кон одреден степен на претерување, па дури и провокација (*Prager and Oberschlick v. Austria*, пресуда од 26 април 1995, серија А бр.313, стр.19, § 38, и *Thoma v. Luxembourg*, бр.38432/97, §§ 45 и 46, ECHR 2001-III).

Судот веќе го разгледувал прашањето за објавување на фотографии на јавни личности (*Von Hannover v. Germany*, бр.59320/00, ECHR 2004-VI) или политичари (*Schüssel v. Austria (dec.)*, бр.42409/98, 21 февруари 2002). Меѓутоа, досега тој нема донесено пресуда за објавување на фотографија во врска со политички атентат на јавна личност.

Во тие случаи Судот го разгледувал балансот помеѓу заштитата на приватниот живот и слободата на изразување, и секогаш го истакнувал придонесот на објавувањето на публикацијата или фотографиите и написите во печатот за општата дебата (види *Tammer*, cited above, §§ 59 et seq.; *News Verlags GmbH & CoKG v. Austria*, бр.31457/96, §§ 52 et seq., ECHR 2000-I; и *Krone Verlags GmbH & CoKG*, цитирана погоре, §§ 33 et seq.).

Во овој случај тој требаше да утврди дали објавувањето на фотографија од мртвото тело на префектот имаше суштински придонес во дебата по прашање од општ интерес.

Јас верувам дека убиството на префектот Erignas, државен претставник на Корзика, е неспорно прашање од јавен интерес. Тоа бил настан со големи политички реперкусии, дури и национална трагедија, дело против самата Република, и јавноста имала право да биде информирана. Тоа било предмет на сите вести, кој се проширил надвор од подрачјето на приватниот живот. Ограничувањата на слободата на изразување во оваа сфера мора да се толкуваат строго (види,

меѓу другите, *Feldek v. Slovakia*, бр.29032/95, § 74, 12 јули 2001) и националната граница на проценка е стеснета со интересот на демократското општество во овозможувањето на печатот да ја изврши својата витална улога на „јавен чувар“ (види, на пример, *Bladet Tromsø and Stensaas v. Norway* [GC], бр.21980/93, § 59, ECHR 1999-III).

Убиството на префектот Eignas, со три куршуми во грбот, било прво убиство на префект во Франција по убиството на Jean Moulin во 1943, и тоа длабоко ја шокираше Франција. Самта фотографија, ниту посензационалистичка, ниту пошокантна од убиството што го прикажува. Не може да се негира дека во ова време и во оваа ера, вестите често се пренесуваат преку слика, и често, како во овој случај сликата ја прави веста. Треба исто така да се запомни дека навредливата фотографија била покажана на националната и интернационалната телевизија, пред да се појави во *Paris Match*.

Уште повеќе, нема сомнение дека префектот Eignas бил мета како јавна личност и поради неговата функција – мошне симболична, на претставник на француската држава на Корзика. И навистина, навредливата фотографија била во суштина политички коментар, за што сведочи и насловот на написот (“Убиената Република”) и смислата на текстот кој одел заедно со фотографијата.

Понатаму, биле превземени мерки при објавувањето на фотографијата. Телото било видливо само како заматена, темна маса, со ликот надолу, што сликата ја направило да биде помалку непреработена.

Исто така, што е уште поважно, случајот бил неспорно прашање на јавен интерес за кое печатот имал обврска да информира, а јавноста да биде информирана. Важноста на настанот во таа смисла превагнала над приватниот интерес

на семејството. Состојбата, се разбира, можела да биде поинаква, на пример доколку фотографијата била направена на приватно место, или преку препредени средства, но тоа очигледно не е случај тука.

Не можам да се согласам со аргументот за пропорционалноста и природата на казната, што сметам дека пресудата премногу го нагласува. Секоја казна, по самата своја природа, има ефект на одвраќање (за јасно „оладувачкиот“ ефект што стравот од санкција го има при остварувањето на слободата на изразување на новинарите, види, *mutatis mutandis*, *Wille v. Liechtenstein* [GC], бр.28396/95, § 50, ECHR 1999-VII; *Nikula v. Finland*, бр.31611/96, § 54, ECHR 2002-II; *Goodwin*, цитирана погоре, стр.500, § 39; *Elci and Others v. Turkey*, бр.23145/93 и 25091/94, § 714, 13 ноември 2003).

Оладувачкиот ефект на мерката превземена против команијата-апликант, дури по настанот, дотолку што Судот го истакнува фактот дека семејството не се согласило на објавувањето на фотографијата, може да се смета за назадување на нашата судска практика и би можело – долгорочно – да го стави печатот во тешка позиција. Тие секогаш би биле обврзани да објавуваат изјави или извинувања и конечно би се довеле до тоа тешко да ја играат нивната улога како чувари на демократското општество.

Јас се надевам дека Судот овде не донел пресуда по принципиелно прашање, бидејќи јавниот интерес сосема ретко излегува толку јасно како што е во овој случај, и пристапот на мнозинството би можел всушност да биде на штета на нашите демократски општества. Овде мислам на бројните фотографии на политичари или јавни личности – атентатот на претседателот Кенеди или премиерот Индира Ганди, на пример, или на обидот за атентат на папата Јован Павле II, кои можеби не би биле објавени во иднина.

Поради причините што погоре ги образложив, не го делаам мислењето на мнозинството дека во овој случај немало повреда на членот 10.

Со сиот обсир кон жалоста на семејството на Erignas и сета симпатија што фактите на случајот ме водат да ја искажам кон нив, морам да кажам дека ако еден ден ме запрашаат да цитирам случај пресуден од овој Суд со кој сум запознаена а кој се однесува на слободата на информирање и кој предизвикал евидентен и неспорен јавен интерес, ќе го цитирам овој случај.

Тврдам дека правилно извршив
превод од англиски на македонски
јазик.

Скопје, 02.05.2012 г.
Бр.139/2012

Овластен судски преведувач,
Жаклина Којчевска

I, the undersigned, hereby certify that the
foregoing is a true and correct translation
from English into Macedonian.

Skopje, 02.05.2012
No.139/2012

Authorised Court Translator,

(Zaklina Kojcevska)